

Arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng

NITOs innspill til statsbudsjettet for 2027

NITO – Norges ingeniør- og teknologorganisasjon, er landets største fagorganisasjon for ingeniører og teknologer med mer enn 116.000 medlemmer. Vi organiserer i alle sektorer. Våre medlemmer er tett på hverdagsutfordringene, og bidrar til løsningene. De omstillingene Norge står overfor krever kunnskapsbaserte politiske løsninger og statsbudsjettet legger grunnlaget for mange av dem.

Oljepionerene

Oljepionerene har spilt en helt sentral rolle for å bygge den velstanden vi har i dag. Men med alt for høye helsekostnader for mange av de involverte. Det er derfor positivt at regjering og Stortinget vedkjenner seg et ansvar for de helseskadene disse har pådratt seg og vi er glade for at det er etablert en erstatningsordning.

NITO og andre fagforeninger mener likevel at ordningen har store mangler både når det gjelder hvilke yrkesgrupper og hvilke sykdommer som er omfattet av ordningen. Vi mener at ordningen må ha en sikkerhetsventil hvor listene over sykdommer og yrkesgrupper i loven ikke må tolkes som uttømmende, men som eksempler på yrker og lidelser, slik at alle rammede yrkesgrupper kan inkluderes. Loven må være så fleksibel at sykdommer og lidelser som forskning viser har sammenheng med de samme risikofaktorene som sykdommene som er en del av opplistingen i loven kan inkluderes.

NITO ber derfor departementet i sin oppfølging av Stortingsvedtak 163 av 16. desember 2025 ikke bare fremmer forslag om å øke kompensasjonsnivået til 65 G, men også innfører en «sikkerhetsventil» som gjør det mulig å inkludere flere yrker og diagnoser i kompensasjonsordningen i forbindelse med fremleggelsen av revidert budsjett i mai.

Fagforeningsfradraget

Oppslutningen om det organiserte arbeidslivet bidrar til et lavt konfliktnivå og at man finner gode løsninger både for arbeidslivet og samfunnet. Andelen fagorganiserte yrkesaktive er om lag 50 prosent. Det er viktig at denne andelen ikke reduseres slik at trepartssamarbeidet ikke mister sin legitimitet. Fagorganisasjonene har et hovedansvar for å rekruttere og beholde medlemmer gjennom å levere et godt og attraktivt produkt til potensielle medlemmer. Staten på sin side kan anerkjenne dette arbeidet ved å gi et fagforeningsfradrag. Denne regjeringen har tatt ansvar for å holde organisasjonsgraden oppe blant annet ved årlig å øke fagforeningsfradraget. Vi mener dette har vært et nyttig virkemiddel. Og ber derfor at fradraget økes i tråd med gjennomsnittlig lønnsvekst også i statsbudsjettet for 2027.

Finansieringen av en reformert AFP-ordning

NITO mener kvalifikasjonsreglene i dagens AFP-ordning i privat sektor er uforutsigbare og urettferdige. I dag er det liten sammenheng mellom medlemstid i ordningen og størrelsen på ytelsen, for de som kvalifiserer. Samtidig er det et krav at alle tariffavtaler, også direkteavtaler, forplikter arbeidsgiver til å delta i AFP-ordningen. Det gjør det vanskeligere å etablere og beholde tariffavtaler i virksomheter med høy andel unge arbeidstakere i privat sektor. Det er negativt for organisasjonsgraden i arbeidslivet og den norske modellen.

Det er derfor et stort behov for at AFP-ordningen reformeres. En reformert AFP bør omfatte flere og gjøres mer rettferdig ved at kvalifikasjonsreglene lempes. I dag er reglene slik at alle som får AFP får opptjent pensjon for alle år med inntekt. Derfor er det også behov for kvalifikasjonsregler i dag. Reformert AFP må derfor også gi bedre sammenheng mellom tid i ordningen og størrelsen på ytelsen (opptjeningsbasert). Da vil det ikke lenger være behov for dagens vilkår.

Reformert AFP vil øke behovet for statlig finansiering dersom nivået på pensjonen skal opprettholdes. NITO ber regjeringen ta initiativet til nye forhandlinger om en reformert AFP, med lovnader om et styrket statlig bidrag til ordningen.

Styrking av Arbeidstilsynet

Arbeidstilsynet spiller en helt sentral og avgjørende rolle for å bidra til et seriøst og trygt arbeidsliv. Det er viktig at tilsynets rolle styrkes både for å bidra i kampen mot useriøse aktører i arbeidsmarkedet, men også i arbeidet med å sikre håndhevelsen av blant annet HMS-regelverket. NITO ber derfor at bevilgningene til tilsynet økes utover den anslåtte lønnsveksten i 2027 slik at tilsynet faktisk styrkes.

Med vennlig hilsen

Kjetil Lein (sign.)
President

Safina de Klerk (sign.)
Visepresident

Brevet er godkjent elektronisk i NITO og er derfor uten signatur